

HOLLANDA HALK KÜTÜPHANELERİ

TEKİN AYBAŞ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Kütüphanecisi

Nüfusu ve bilhassa yüzölçümü yönünden küçük bir devlet vardır kuzey-batısında Avrupa'nın. Arazisi alabildiğine düz, alabildiğine yeşildir. Her mevsimi yağışlı, her günü az çok rüzgârlıdır, ilk bakışta hayat şartları zor gibi görünür insana. Buraya gelen her yabancı, yağmurdan, fırtınadan, soğuktan korkar. Kanalları buz tutar aylarca bu memleketin. Akdeniz'in korkunç fırtınaları geçiş kapısı olarak burasını seçmiştir.

Ama hiçbir şey yıldırmamıştır bura insanlarını. İkinci Dünya Harbi sırasında yerle bir olan şehirleri, bugün en modern ve muntazam teşkilâth yapıların, kültür ve eğlence merkezlerinin toplandığı yerler haline gelmiştir. 13 milyonu geçen nüfusu işsizlikten şikâyet etmez, okuma yazma bilmiyen kalmamıştır. Üniversitelerinin tarihçeleri hayli eskidir. İlkokullarından üniversitelerine kadar modern eğitimin merkezi haline gelmiş olan bu memleket, Avrupa'nın en modern ve iyi organize edilmiş kütüphanelerini de sinesinde toplayabilmiştir. Onlar için kütüphane kurma problemi ortadan kalkmak üzeredir. Kitabın ulaşamadığı hiçbir ev yoktur. Hangi eve giderseniz gidiniz, hangi kitap rafına bakarsanız bakınız, muhakkak bir kütüphaneden, hattâ birkaçından ödünç alınmış kitaplar göreceksiniz. Ödünç alınmış bu kitaplar raflarda veya masa üzerinde atılmış olarak bırakılmaz. Kitap, onlar için bir süs eşyası, kitap, onlar için bir gösteriş olmaktan çıkmıştır. İşinden dönen aile reisi, ev işlerinden yorulmuş anne, okulda başı şişmiş çocuk, akşam yemeğinden sonra televizyonlarını seyredeler, radyo dinlerler, veya kitap okurlar. Okumak onlar için bir dinlenme aracıdır. Normal kitap okunan bir evde, her şahıs ortalama 150—200 kitap okur bir yılda.

Her memlekette olduğu gibi burada da çeşitli kütüphane tipleri vardır. Birbirinden özellik ve gaye bakımından ayrı olan bu kütüphaneler, devamlı ve faydalı bir şekilde işbirliği yaparlar. Kütüphanelerarası iş ve kader birliğinin şart olduğuna inanan kütüphane otoriteleri, memleket kitap hazinelerinin künyelerini bir arada toplamak ve tam bir kader birliği yaratabilmek için toplu kataloglar meydana getirmişlerdir.

Hollanda Kütüphaneleri koleksiyon bakımından oldukça zengindir. Bilhassa el yazmaları ve incunabul (1) bakımından oldukça geniş koleksiyonları vardır. El yazmaları bakımından Kraliyet Kütüphanesi görülmeye değer. Muntazam raflar içerisinde yerleştirilmiş olan bu çeşit çeşit, boy boy, renk renk kitaplar devamlı olarak teşhir edilirler. Hollanda'ya uğrayan her kütüphaneci o eserleri görmeden geçmemelidir.

Her türlü kominikasyon vasıtasının kolaylıkla temin edilebildiği ve istenilen gaye için kullanıldığı Hollanda'da kütüphaneler iş ve kader birliği yapmışlar, her kütüphane koleksiyonunun kapılarını bir diğerine veya hepsine açmıştır. Bu işbirliğini ve anlayışı yaratan iki dernek vardır burada. Bu derneklere üye olmayan kütüphaneci yoktur. Yılın belirli zamanlarında muntazam olarak toplanırlar. Bu derneklerden birincisi, yazımıza konu olan halk kütüphanelerini kurmak ve kurulmuş olan kütüphanelerin arzu edilen şekilde devamlarını sağlamakla görevlenmiştir. 18 Nisan 1908 yılında kurulmuştur. Halk Kütüphaneleri Merkez Komitesi adını taşır. İkinci bir kütüphane derneği ise 1912 yılında kurulmuş bulunan Hollanda Kütüphaneciler Derneği'dir. Derneğin üyeleri profesyonel kütüphanecilerdir. Gayesi, kütüphanecilik eğitimini desteklemek, yeni yetiştirme yolları bulmak ve kütüphanelerde disiplini kontrol etmektir.

Genel olarak Hollanda Kütüphaneciliğini, eğitimini ve kütüphanelerini, kuruluş, yaşama ve topluma hizmet verme yönleriyle gördükten sonra, konumuzu teşkil eden halk kütüphanelerine gelelim. Halk kütüphanelerinin bir kuruluş, meydana geliş safhası vardır. Bu safha, H.E. Greene adlı kütüphanecinin 1938 yılında «Bibliotheekwezen Handelingen» adlı dergide yayınladığı bir makalede az çok belirtilir. Yazar, 1938 yılında Louvain'de yapılan Fellenk kitap ve Kütüphane Kongresinden bahseder ve Halk Kütüphanelerinin tarihçesine temasla, toplantıda bu tip kütüphaneleri başlangıcını 18. Asrın son 25 yılı olarak gösterildiğini belirtir.

Bu tarihlerde kurulan kütüphaneler, belediye, din ve endüstri teşekkülleri tarafından meydana getirilmiş olup, daha çok işçilere ve fakir halk tabakasına hizmet ederlerdi. Bu sıralarda yüksek halk tabakası kendi şahsî okuma odalarına sahiptiler. (2)

Yine aynı yazar halk kütüphanelerinin başlangıç tarihini 1850 olarak göstermektedir. Yazara göre bu alanda ilk adım 1850 yılında basit tipte okuma odaları şeklinde Ensche'de atılmıştır. Daha sonra aynı tip halk okuma

(1) 1500 tarihinden önce basılan eserler.

(2) H.E. Greene, Leeszaalpolitiek in Nederland, 1880 - 1938.

odaları 1892 de Utrecht ve 1898 de Dortrech'de kurulmuştur. (3) Hollanda'nın diğer şehirleri de bu güzel örneği benimsemişler ve onlar da aynı gayreti göstererek halk kütüphanelerinin ilk ve sağlam temellerini atmışlardır.

Hollanda Halk Kütüphanelerinin organize edilmelerine ve kurulmalarına tesir eden bir eser vardır. Bu eser E. Schultze adlı bir Alman tarafından yazılmış olup, adı «Freie Öffentliche Bibliotheken» dir. Kuruluş bakımından bu kitabın tesiri altında kalan kütüphaneler, Anglo-Amerikan sistemine göre tanzim edilmişlerdir. (4)

19. Asırda az çok bir gelişme gösteren halk kütüphaneleri, memleketin şurasına burasına serpilmiş bir vaziyette görülüyordu. Kurulan bu kütüphaneler, hükümetten hiçbir destek görmüyorlar, fakat buna karşılık teşekküller, dernekler ve halk tarafından destekleniyorlardı. Bu Asrın politik karışıklıkları, hükümetin kütüphanelerle alâkadar olmasına mâni oluyordu. Onların gelişmelerine önyak olan serbest teşekküllere ve halka güveniyordu.

20. Asrın ilk senelerinde kurulan ve gelişme gösteren halk kütüphaneleri tam mânasiyle bir halk kütüphanesi şahsiyetine sahiptirler. Hepsinin ayrı ayrı organizasyonları ve müşterek gayeleri vardı. Halkın okuma ihtiyacını karşılamak, raflardan okuyucuya kitap seçme serbestisini tanımak, prensiplerini teşkil ediyordu. Koleksiyonlarında maddî manevî kıymeti olan eserler yer almakta idi. Halk Kütüphaneleri, kendilerini her türlü dinî ve sosyal kuvvetlerin etkisinden uzak olarak görürlerdi.

1959 yılı istatistiklerine göre Hollanda'da 190 halk kütüphanesi bulunmaktadır. Bu kütüphanelerin müşterek koleksiyonları 4,5 milyon cildi geçer. Yine aynı sene istatistiklerine göre bu 4,5 milyon ciltlik koleksiyon 20 milyon okuyucu tarafından kullanılmıştır. (5)

Bu kütüphanelerin verdikleri hizmete karşılık halktan vergi alınmaz. Gelirleri mahallî idareler tarafından temin edilir. Belediyelerin kütüphaneler için ayırdığı bir yardım fonu vardır. Kütüphaneler gördükleri bu yardımlar sayesinde çalışırlar. Diğer bir gelirleri ise okuyuculardan alınan yıllık aidatlardır. Bu aidatlar sadece ödünç kitap alanlardan alınır. Okuma odalarını kullanmak serbesttir.

(3) H.E. Greene, Library Services of the democratic countries; public reading rooms and Libraries in Hol and, Libn, an Book World, 29: 29 - 31 s. Dec. 1939.

(4) Ibid

(5) Libraries in the Netherlands, Netherlands Librarians Association, The Hague, 1961. 60 S.

Hollanda Halk Kütüphanelerini diğer memleketlerin halk kütüphanelerinden ayıran bir unsur, dinî grupların kütüphane kurma yolunda gösterdiği yakın alâkadır. Bir yandan Romen Katolik grubu, diğer yandan Protestan grubu halk kütüphaneleri kurma faaliyetine iştirak etmektedirler. Bu grupların kurdukları halk kütüphaneleri ihtiva ettikleri koleksiyon bakımından kendi din gruplarına hizmet etme prensibine dayanır. Bu yolla kurulan halk kütüphanelerinin sayısı 88 olup, bunların 70 tanesi Romen Katolik grubu tarafından, 18 tanesi ise Protestan gurup tarafından kurulmuşlardır. Bu 88 kütüphane 100 den fazla kasabaya dağılmış bulunmaktadır. Prensip olarak kuruluş ayrılığı gösteren halk kütüphaneleri, Halk Kütüphaneleri Merkez Komitesinde birleşirler. (6)

Holanda'da halk kütüphanelerinin nüfus kesafetine dağılışı şekli ise hükümet kalkınma plânında şu şekilde gösterilmiştir. Nüfusu 10.000 ile 20.000 arasında olan yerlere Halk Kütüphanesi ödünç verme servisi, nüfusu 20.000 den yukarı olan kasabalarda ise ödünç verme servisinin yanında, okuma ve süreli yayınlar odası bulunması gerekmektedir. Nüfusu 10.000 den az olan yerler ise Taşra Kütüphaneleri faaliyet sahasına girmektedir.

Müzik kolleksiyonları sadece büyük halk kütüphanelerinde yer almaktadır. Çocuk kütüphaneleri ise, merkez kütüphanelerine bağlı olarak yurdun her tarafına dağılmış durumdadır. Bunlar buldukları şehir ve kasabalardaki halk kütüphanelerine veya ödünç verme servislerine bağlı olarak faaliyet gösterirler. Bu konuda yapılan çalışmalar çocuk literatürüne olan alâkayı yakından izlemekte ve çocuk kütüphanelerinin gelişmelerine hız vermektedir.

Yine bu alanda çocuk kütüphaneleriyle gençlik teşekkülleri ve eğitim arasında sıkı bir bağ vardır. Bazı hallerde, çeşitli kanallarla halk kütüphaneleri okul kütüphanelerini destekler ve onların devamından mes'ul durumdadırlar. Bu konudan olmak üzere Merkez Komitesi, The Hague şehrinde «Kitap ve Gençlik» bürosunu açmıştır. Gayesi Halk Kütüphanelerinin çocuk kütüphaneleri faaliyetlerini desteklemektir. Çocuk kütüphanelerinin faaliyetleri arasına, çocuklara kitap okumak ve masal anlatmak da girmektedir.

Bu kütüphanelere atanan elemanlar bir senelik hususî bir kursa tâbi tutulurlar. Bu kurslara devam edebilmek için ise en az bir senelik tecrübe geçirmiş olmak gerekmektedir. Kurslarda ise çocuk eğitimi, çocuk literatürü ve çocuk kütüphaneleri konusunda çok geniş bilgi verilir.

(6) Ibid

(7) Ibid.

Halk kütüphaneleri bir çok kasabalarda, yaşlılar pansiyonuna, hapishanelere ve iş yerlerine hizmet ederler. Yine kendi faaliyetleri arasında sergiler açmak, konferanslar hazırlamak, konser programları uygulamak, toplantıları ve sohbetleri tatbik etmek vardır. Bütün bu saydığım faaliyetlere halk kütüphanelerinde fazlasıyla yer verilir ve onların kendi faaliyet programına uygulanıp tatbik edilmesi için üzerinde titizlikle durulur. Bazan tek başına, bazan diğer eğitim teşekkülleri ile birlik olup halkın eğitimini temin etmeğe gayret eder.

Yine Halk Kütüphanelerinin faaliyet sahası içinde gezici ve taşra kütüphaneleri konusu da vardır. Bu tarz çalışmalar 1921 senesinde devlet faaliyet raporunda geniş yer tutmaktadır. Bu raporda taşra halkının okuma ve kitap ihtiyacı göz önüne alınmıştır ve Halk Kütüphanelerinin taşra dernekleri ve kolları ile Halk Kütüphaneleri Merkez Komitesinin gezici kütüphane kolları kurulmuştur. Bölge dernekleri, taşra kütüphane faaliyetleri için ayrı bir yardım fonu almakta ve nüfusu 20.000'i geçen yerler için böyle bir kütüphane plânlamaktadırlar. Esasında nüfusu 20.000'in üzerinde olan yerler tam teşekküllü bir halk kütüphanesine ihtiyaç gösteriyordu. İşte kütüphane dernekleri kütüphaneleri bölgelere ayırmışlar ve her bölgeye taşra kütüphanesi kurma ve ora halkının kitap ihtiyacını karşılama işini vermiştir. Merkez halk kütüphaneleri faaliyet kolları kurmakta ve koleksiyonundan taşra kütüphanelerine göndermektedir. Bu gönderilen koleksiyonlardan çoğu zaman bir okul öğretmeni mes'ul olmaktadır.

Halk Kütüphaneleri, gezici kütüphaneler derneğinin merkezi Amsterdam Halk Kütüphanesi olup, az miktarda kitap koleksiyonlarını köylere ve daha çok taşra kütüphanelerinin faaliyet göstermediği yerlere göndermektedir. Gezici kütüphaneler hükûmetin aldığı bir kararla nüfusu 5.000'den az olan yerlere hizmet etmektedir.

Hollanda'da taşra kütüphanelerinin faaliyet gösterdiği 11 bölge vardır. Bu kütüphaneler Halk Kütüphanelerinin taşra derneklerinden belli miktarda yardım görmektedir. Meselâ her 1.000 kişi için senede 120 TL civarında para yardımı görürler.

Aşağıda verdiğim taşra kütüphanelerini gösterir istatistikî bilgi 1955 senesine aittir.

Taşra kütüp. bulunduğu yer	Taşra nüfusu	Üye sayısı	Kitap sayısı	Yıllık iare
Groningen	280.000	1.897	—	55.600
Friesland	280.000	1.691	—	71.770
Drenthe	186.000	7.260	55.520	118.880
Overijssel	342.000	14.200	92.460	521.590
Gelderland	593.000	3.220	20.130	79.730
Utrecht	213.000	—	—	—
N. Holland	504.000	1.850	14.950	97.850
S. Holland	693.000	3.200	35.620	146.700
Limburg	438.000	2.271	—	—
N. Brabant	797.000	—	114.040	367.970
Zeeland	229.000	—	5.640	18.890

(—) işaretlilere dair istatistikî bilgi elde edilememiştir.

Çeşitli faaliyetler gösteren ve üzerinde ağır mes'uliyetler taşıyan Hollanda Halk Kütüphaneleri elbette iyi yetişmiş elemanlara ihtiyaç gösterir. Bu elemanlar hangi yollarla yetişir sorusu gelir elbette insanın aklına. Bu konu, üzerinde titizlikle durulan bir durum olarak karşımıza çıkar.

Hollanda Halk Kütüphanelerinde çalışan profesyonel elemanların kütüphane asistanlık sertifikaları olması şarttır. Bu sertifikaları veren kütüphanecilik kursları lise tahsili yapmış herkese açıktır. Bu kurslar iki sene devam eder. Kurs müddetince namzetlerin pratik olarak bir halk kütüphanesinde çalışmaları şarttır. Kurslar memleketin meşhur yedi Halk Kütüphanesinde verilir. Bu kütüphaneler Amsterdam, Breda, Enschede, Groningen, Nijmegen ve Rotterdam Halk Kütüphaneleridir. Kurs programı içinde kütüphane organizasyonu, kütüphanecilik ilminin bütün kolları, eğitim kollarının genel surveyi, sanat ve edebiyat vardır. Yine kurs programına dört haftalık bir ihtisas devresi dahildir. Her sene genel olarak bu kurslara 160 kütüphane asistanı devam etmektedir. Halk kütüphanelerinde idareci mevkiine geçebilmek için asistanlık sertifikasının yanında müdürlük sertifikasına da ihtiyaç vardır. Bunun için de on aylık kurslar hazırlanmıştır. Bu kurslar The Hague Halk Kütüphanesiyle Hollanda Kraliyet Kütüphanesinde verilmektedir.

Halk Kütüphanesinden Örnekler :

Hollanda'nın en büyük halk kütüphaneleri Amsterdam, Rotterdam ve The Hague şehirlerinde kurulmuştur. Bunlardan 870.000 nüfuslu Amsterdam şehrindeki halk kütüphanesi 303.000 ciltlik pir koleksiyona sahiptir. 45.800 üyesi olan bu kütüphaneden 1959 senesinde 1.220.000 iare yapılmıştır. Arı

kovanı gibi çalışan bir müracaat servisi yanında, Ticarî İktisat ve Teknik İlimler koleksiyonu oldukça zengindir. Bir Ticaret merkezi olan Amsterdam şehrinin her türlü kitap ihtiyacını karşılar. Amsterdam'ın tarihî kanallarından birinin üzerine inşa edilmiş bulunan kütüphane binası yapı itibariyle de göz doldurur. Kütüphanenin diğer koleksiyonları arasında körler için de büyük bir koleksiyon yer almaktadır. Müzik koleksiyonu ise başka bir binada faaliyet göstermektedir. Şehrin muhtelif yerlerinde faaliyet gösteren 13 şubesi yanında çocuk kütüphaneleri de ayrı bir yer tutmaktadır. Bilhassa bu konu üzerinde titizlikle durulmakta olup, çocuk kütüphanelerinin sayısı artırılmak istenmektedir. Meselâ son zamanlarda şehrin en fakir semtinde çok modern bir çocuk kütüphanesi kurulmuştur.

727.000 nüfuslu Rotterdam şehrinde ise 1604 yılında kurulan bir belediye kütüphanesinin temelleri üzerine inşa edilen 432.500 ciltlik koleksiyona sahip olan halk kütüphanesi oldukça önemlidir. Bilhassa koleksiyonu arasında da el yazmaları ile matbaacılığın icadından sonra basılan çok sayıda kıymetli eser yer almaktadır. Yine koleksiyonları arasında müzik koleksiyonu bulunmaktadır. 11 şube kütüphanesi ve dört çocuk kütüphanesi vardır. Şube kütüphanelerinden bir tanesi merkezden hayli uzakta olan «Hook of Holland» da faaliyet göstermektedir. Şehrin diğer semtlerinde ise gezici çocuk kütüphaneleri hizmet etmektedir. 1959 senesi istatistiklerine göre bu kütüphanenin 42.000 okuyucusu (üyesi) vardır ve 1.260.000 iare yapılmıştır.

The Hague şehri ise çeşitli tiplerdeki kütüphaneleri kucagında toplamıştır. Hollanda Kraliyet Kütüphanesi buradadır. The Hague Halk Kütüphanesi ise gayet geniştir. Merkez Kütüphane binası modern yapılar arasında gösterilebilir. Ön cephesi 1935 yılında yapılmıştır. Onun arkasında yer alan ikinci bir kısım ise daha eski senelere aittir. İki bina arasında yer altı yolu bulunmaktadır. Koleksiyonunun temelini dil ve edebiyat teşkil eder. Merkez binasının ayrı kısımlarında faaliyet gösteren çocuk kütüphanesi, ve Hollanda'nın en geniş müzik koleksiyonunu ihtiva eden bölümleri vardır (28.000 cilt). Ayrıca 8 tane şube kütüphanesi bulunmaktadır. 1959 yılı istatistiklerine göre 255.000 ciltlik koleksiyonu ve 30.600 üyesi vardır. Yine aynı sene istatistiklerine göre 1.150.000 iare yapılmıştır. Şube kütüphanelerinden bir Scheveningen'de bulunmakta ve Protestan Halk Kütüphanesi ile aynı binada faaliyet göstermekte olup, kitap seçimi tamamiyle serbest fakat bütçe bakımından Merkez Halk Kütüphanesinin idaresi altındadır.

Yine The Hague şehrinde kendi başına bir Romen Katolik Halk Kütüphanesi ve aynı kütüphanenin üç şubesi vardır. The Hague şehrinin idarî sınırları içine giren Voorburg, Rijswijk ve Wassenaar kasabalarında ayrı birer halk kütüphanesi bulunmaktadır.

Rotterdam Halk Kütüphanesinin olduğu gibi Haarlem Halk Kütüphanesi de belediyenin desteği altında olan bir kütüphanedir. Bir şehir kütüphanesi olarak tarihçesi 1596 senesine kadar iner. Bu tarihlerden kalma ilk basma eserler ve yazmalar kolleksiyonda yer almaktadır. Kütüphanenin iki şubesi ve ayrı bir binada faaliyet gösteren bir çocuk kütüphanesi vardır. Müzik kolleksiyonu merkez kütüphane kolleksiyonunun bir kısmını teşkil etmektedir. Yine Haarlem'de tamamiyle ayrı teşkilâtlı Romen Katolik Halk Kütüphanesi bulunmaktadır.

Memleketin orta kısmındaki en önemli halk kütüphanelerinden biri Utrecht Halk Kütüphanesidir. Halk Kütüphanelerinin tarihçelerinden hatırlıyacağımız gibi, bu kütüphane Hollanda Halk Kütüphanelerinin öncülüğünü yapanlardan biridir. Tarihçesi 1892 yılına kadar inmektedir. Şehrin çeşitli semtlerine dağılmış beş şubesi vardır. Aynı şehirde bulunan Romen Katolik Kütüphanesinin ise dört ayrı şubesi bulunmaktadır. Bu bölgenin diğer önemli kütüphanesi ise iki şube kütüphanesi olan Hilversum Halk Kütüphanesidir.

Hollanda'nın doğusunda bulunan halk kütüphaneleri arasında Nijmegen'de bulunan Romen Katolik Halk Kütüphanesi; müracaat servisi, kütüphanecilik eğitimi ve mahalli endüstrinin ihtiyacı için kurulmuş olan zengin kolleksiyonu ile Deventer Halk Kütüphanesi; yine aynı hizmet gayesi için çalışan Zwolle Kütüphanesi ve Enschede Halk Kütüphanesi bu bölgenin belli başlı kitap kolleksiyonlarının bulunduğu merkezlerdir. Enschede Halk Kütüphanesinin kolleksiyonu içinde, kasabanın endüstri kollarından biri olan tekstil üzerine kıymetli eserler bulunmaktadır. Burada yeni ve modern bir halk kütüphanesi kurmak için plânlar yapılmaktadır.

Memleketin kuzey kısmında iki büyük kütüphane, üzerinde durulmağa değer. Bunlardan birincisi, Hollanda Halk Kütüphaneleri arasında, kolleksiyon, üye ve iare bakımından dördüncü derecede bulunan Groningen Halk Kütüphanesidir. 6 şubesi vardır. İkinci önemli kütüphane ise Friesland bölgesinin merkezi olan Leeuwarden Halk Kütüphanesidir. Çevresindeki köylere hizmet için gezici bir kütüphane servisi vardır.

Hollanda'nın güneyinde yer alan kütüphaneler arasında Eindhoven Romen Katolik Kütüphanesi, tam teşekküllü bir halk kütüphanesi hüviyetinde olup, iki ayrı şubesi vardır. Denilebilir ki, Doğu Brabant havâlisine giren bu kütüphane, bu bölgenin bütün taşra kitap ihtiyacını karşılamaktadır. Batı Brabant bölgesinde aynı fonksiyonu Breda Romen Katolik Kütüphanesi yapar. Kasaba içinde aynı kütüphanenin bir de şubesi bulunmaktadır.

Aynı tip kütüphaneler arasında birer şubeleri bulunan Maastricht ve Venlo Romen Katolik Halk Kütüphaneleri ile Hengelo, Veendam ve Velsen Romen Katolik Halk Kütüphaneleri önemli merkezlerdir. Bu kütüphaneler

bazen tam manâsı ile birer taşra kütüphanesi karakteri taşırlarsa da, bina ve kolleksiyon yönünden tam manâsı ile iyi organize edilmiş birer halk kütüphanesi hüviyetine sahiptirler.

200'e yakın halk kütüphanesi, bunların şubeleri, taşra ve gezici kütüphaneleri ile Hollanda, halkın okuma ihtiyacını yeteri kadar karşılamaktadır. Bunun yanında, nüfusun ve okumaya karşı duyulan alâkanın artması sebebi ile halk kütüphaneleri kasaba kasaba, köy köy çoğaltılmaktadır.

Gönül ister ki, kütüphane kurma seferberliğine girişmiş bir millet olarak elimizden gelen gayreti gösterelim ve bütün güçlükleri yenerek beklenen, ihtiyaç duyulan halk kütüphanelerine kavuşalım. Ama bu kavuşma zor olacakmış, ama bu kavuşma geç olacakmış; varsın olsun, sonunda arzumıza ulaşalım. Köyümüzde, kasabamızda camiimiz, okulumuz var derken kütüphanemiz de var diyelim. Köylümüz kitabı tanısın. Onun yakılacak, ışığında oturulacak, ısısında ısınılacak bir şey olmadığını anlasın. Kitaplar raflarda evin süsü olarak bulunsun, fakat okunsun. Bir süs eşyası, bir ziynet eşyası olarak tanınmasın. Genç kütüphaneci neslin, bütün güçlükleri yenerek gayeye ulaşacağına inanıyor ve o günün yakın bir gelecekte olduğuna emin olarak bekliyorum.

GENEL BİBLİYOGRAFYA

1. CYFER, E.M.H. Eenige punten van leeszaalbeleid in crisistijd. **Bibliotheekleven**, 21: 168 - 77, Sept. 1936.
2. ELSER, M. Nieuwe aspecten in de ontwikkeling der O.L.B. in Nederland. **Bibliotheekgids**, 24: 49 - 56 s. JI. — Ag. 1948.
3. GREENE, H.E. Leeszaal politiek in Nederland, 1908 - 1938. **Bibliotheekwezer Handelingen**, 5: 99 - 100 s. 1938
4. GREENE, H.E. Library services of the democratic countries; public reading rooms and libraries in Holland. **Libn. and Bk. World**, 29: 79 - 81 s. Dec. 1939.
5. KOSSMANN, F.K.H. Volksbibliotheek en openbare leeszaal. **Bibliotheekleven**, 33: 297 - 304 s. Dec. 1948.
6. **Libraries in the Netherlands**, Netherlands Librarians Association. The Hague, 1961. 60 s.
7. MILLENAAR-LOEFF, M. Impressions of the 1949 Library Congress (section for public libraries) **Bibliotheekleven**, 34: 181 - 2 s.
8. RIEMSDIJK, G.A. van. Tensions between the social and the cultural functions of the public library. **Bibliotheekleven**, 35: 193 - 201 s. July 1950.
9. RIEMSDIJK, G.A. van. Bezinning op onze taak. **Bibliotheekleven**, 31: 1 - 3 s. Jan. 1946.
10. SMIT, A. Study center for public reading halls and libraries. **Bibliotheekleven**, 34: 53 - 55 s., Feb. 1949.
11. WIT, P.V. de. A call for co-workers. **Bibliotheekleven**, 26: 172 - 5 s., Sept. 1941.
12. WIT, P.V. de. De nieuwe tijd en onze openbare leeszaal. **Bibliotheekleven**, 25: 159 - 62 s., Sept. 1940.